

Enquisa de innovación empresarial

METODOLOXIA

1. Introducción

Ao longo dos últimos anos a innovación converteuse nun tema cada vez máis importante para a análise económica e a toma de decisións. A maioría dos expertos están de acordo na necesidade de innovar para manter e mellorar a competitividade, non so das empresas, senón tamén de todo un territorio.

Por isto, o estudo da innovación na empresa constitúe unha materia de investigación fundamental na que actualmente se observan lagoas de información.

Como consecuencia, no Plan Galego de Estatística 2007-2011 incluíronse diversas metas de información co obxecto último de construír un sistema integrado e coherente de estatísticas que permita mellorar a información dispoñible sobre as empresas en Galicia.

Un aspecto a destacar desta enquisa é a súa coordinación técnica coa '**Enquisa anual ás empresas**', tamén efectuada polo IGE. Tendo en conta que as dúas son enquisas dirixidas ás empresas galegas, a mostra é común na parte do universo coincidente e unifícase o traballo de campo, polo que toda empresa desta parte da mostra recibirá á vez os cuestionarios de ambas operacións. Deste xeito, conséguense minorar a carga de traballo das unidades informantes e os custos do traballo de campo.

2. Ámbito de investigación

Ámbito poboacional

O ámbito de estudio desta operación é o conxunto de empresas con sede fiscal en Galicia no ano de referencia da enquisa.

Non se investigan as empresas con actividade principal pertencente ás seguintes da CNAE:

- A (Agricultura, gandería, caza e silvicultura),
- B (Pesca),
- L (Administración pública, defensa e seguridade social obrigatoria),
- P (Actividades dos fogares) e Q (Organismos extraterritoriais).

Son investigadas as empresas de máis de 5 empregados asalariados con personalidade xurídica mercantil e asimilados (sociedades anónimas, de responsabilidade limitada, colectivas,

comanditarias e cooperativas, as mutualidades e caixas de aforros, as entidades non residentes e algunhas agrupacións).

Quedan polo tanto excluídas:

- As empresas sen personalidade xurídica: persoas físicas, comunidades de bens, sociedades civís e UTEs.
- As comunidades de propietarios e asociacións
- As corporacións locais, órganos da administración do Estado e comunidades autónomas (incluídos os organismos autónomos e asimilados)
- As congregacións e institucións relixiosas

Ámbito xeográfico

O ámbito xeográfico é o territorio da Comunidade Autónoma de Galicia.

Ámbito temporal

A referencia temporal dos datos solicitados é o período 2005-2007. Non obstante, os datos de gasto teñen período de referencia o ano 2007.

3. Definicións

Empresa: combinación máis pequena de unidades xurídicas que constitúe unha unidade organizativa de produción de bens e servizos e que goza dunha certa autonomía de decisión.

Establecemento: empresa ou parte dunha empresa situada nun lugar delimitado topograficamente, no que se realizan unha ou varias actividades económicas ás que dedican o seu traballo unha ou varias persoas por conta dunha empresa. Se polas propias características da actividade esta non se realiza nun lugar fixo, o establecemento é o lugar desde o que se organiza ou coordina tal actividade. Non se contabilizan como establecementos os almacéns e as sedes sociais ou os domicilios legais dos titulares das empresas no caso de que existan unicamente como soporte xurídico das actividades.

Actividade económica: é a creación de valor engadido mediante a produción de bens e servizos, intervindo o traballo, o capital e as materias primas. En xeral, as actividades económicas desenvolvidas por unha empresa ou establecemento poden ser de tres tipos: actividade principal, secundaria e auxiliares.

Innovación: é a introdución dun produto (ben ou servizo) ou dun proceso, novo ou significativamente mellorado, ou a introdución dun método de comercialización ou de organización novo aplicado ás prácticas de negocio, á organización do traballo ou ás relacións externas. Nesta definición hai que destacar:

- Grao de orixinalidade: ademais das novas introducións, tamén serán innovacións os cambios que teñan un grao de novidade importante ou significativa para a empresa. Isto significa que se exclúen os cambios menores ou que non supoñen un grao de novidade suficiente.
- Grao ou ámbito de novidade: o requisito mínimo para que unha innovación sexa considerada como tal é que o produto, proceso, método comercial ou método organizativo sexa novo (ou significativamente mellorado) para a empresa. Isto indica que, ademais dos produtos, procesos e métodos desenvolvidos por primeira vez pola empresa, tamén deberán ser considerados aqueles que adopta a empresa pero que foron desenvolvidos previamente por outras empresas ou organizacións.
- Grao de éxito comercial: considéranse todas as innovacións introducidas, independentemente de que tiveran ou non éxito comercial.

Nesta enquisa son considerados catro tipos de innovacións: innovacións de produto, de proceso, organizativas e comerciais.

Innovación de produtos (bens ou servizos): é a introdución pola empresa dun ben ou servizo novo ou significativamente mellorado nas súas características básicas, especificacións técnicas, software incorporado ou outros compoñentes intanxibles, finalidades desexadas ou nas prestacións.

Innovación de procesos: é a adopción pola empresa de métodos, novos ou significativamente mellorados, de produción, de distribución ou de actividades de apoio.

Innovación de organización: é a introdución pola empresa de métodos de organización, novos ou significativamente mellorados, aplicados ás prácticas da empresa, á organización do traballo ou ás súas relacións externas.

Innovación de comercialización ou marketing: é a introdución pola empresa de métodos de comercialización, novos ou significativamente mellorados, que impliquen melloras importantes no deseño ou presentación, na distribución, na promoción ou nos prezos dos produtos da empresa.

Empresa innovadora: é a que introduce unha innovación durante o período de tempo analizado na enquisa (3 anos).

Empresa potencialmente innovadora: é unha empresa que ten innovacións en fase de desenvolvemento, ou ben que emprendeu actividades de innovación pero que foron abandonadas, durante o período de tempo analizado (3 anos).

Empresa activa en innovación: é toda empresa innovadora ou potencialmente innovadora.

Ademais das anteriores definicións de carácter xeral, hai que introducir as variables analizadas na enquisa e que se poden agrupar nos seguintes apartados:

- Xestión da innovación
- Dereitos de propiedade intelectual e industrial
- Innovación de produtos
- Innovación de procesos
- Innovación de organización
- Innovación de comercialización
- Actividades de innovación en curso ou abandonadas
- Actividades e gastos de innovación
- Axudas públicas á innovación
- Impactos ou efectos da innovación
- Problema e obstáculos á innovación

4. Unidades de análise e mostraxe

Unidade de análise

A unidade básica da enquisa é a parte da empresa con actividade en Galicia.

A unidade informante é a empresa.

Marco

O marco de mostraxe utilizado para o deseño e selección da mostra parte do Directorio de empresas elaborado polo IGE. Trátase dun rexistro organizado de información con datos de identificación, localización, actividade económica e número de asalariados, obtido a partir de fontes administrativas e completado con outras fontes auxiliares, entre elas a información procedente das operacións estatísticas que realiza o IGE no ámbito empresarial.

Unidades de mostraxe

A unidade de mostraxe é a empresa.

5. Deseño metodolóxico

Hai unha coordinación técnica co deseño da 'Enquisa anual ás empresas'.

Tipo de mostraxe

Utilízase mostraxe aleatoria estratificada.

A poboación de empresas obxecto desta operación estratifícase mediante o cruce das seguintes variables:

- Pertenza ao directorio de posibles empresas investigadoras (variable introducida pola coordinación técnica desta enquisa coa Enquisa de innovación empresarial).

- Tamaño de emprego da empresa: en función do número de empregados asalariados. Considéranse os seguintes 7 intervalos:

Estrato	Descrición
4	De 6 a 9 asalariados
5	De 10 a 24 asalariados
6	De 25 a 49 asalariados
7	De 50 a 99 asalariados
8	De 100 a 149 asalariados
9	De 150 a 249 asalariados
10	Igual ou maior de 250 asalariados

- Actividade principal da empresa segundo a CNAE-93 Rev.1: considéranse 57 agrupacións de CNAE a 2 díxitos, coa salvedades daqueles casos nos que se baixa a tres díxitos pola súa importancia relativa (CNAE 244-24P; 313-31P; 353-35P)

Tamaño da mostra

Son investigados exhaustivamente os estratos:

- De empresas que pertencen ao directorio de posibles empresas investigadoras
- Constituídos por empresas de 100 ou máis empregados asalariados (8, 9 e 10)

No resto dos estratos (4, 5, 6 e 7), o tamaño e a distribución da mostra determínase a partir das fórmulas de mostraxe aleatoria estratificada con afixación óptima cando se teñen estratos investigados exhaustivamente (autorrepresentados), utilizando como variable auxiliar o emprego asalariado (X):

$$n' = \frac{\left(\sum_{h=1}^{H'} W'_h \times S_h \right)^2}{\frac{(e\bar{X})^2}{t_\alpha^2} \left(\frac{N}{N'} \right)^2 + \frac{1}{N'} \sum_{h=1}^{H'} W'_h \times S_h^2}$$

Onde:

$$\bar{X} = \frac{X}{N} : \text{emprego medio; } X: \text{emprego total; } N: \text{total de empresas}$$

N_L : total empresas nos estratos autorrepresentados

$N' = N - N_L$: total empresas sen ter en conta o estrato autorrepresentado

$$W'_h = \frac{N_h}{N'}$$

S_h^2 : cuasivarianza da poboación de empresas do estrato h

e_r : erro relativo de mostraxe

t_α : valor crítico da normal estándar para un nivel de confianza do $(1 - \alpha) \times 100\%$.

n' : tamaño da mostra non autorrepresentada

As fórmulas anteriores aplícanse tomando $\alpha=0,05$, e polo tanto $z_{\alpha/2}=1,96$, e prefixando os seguintes erros de mostraxe relativos (e_r):

- 2,5% a nivel gran rama
- 3,5% a nivel sección¹
- 4,5% a nivel de agrupacións de actividade
- 5,0% a nivel subsección
- 5,5% a nivel de división
- 5,5% a nivel de estrato de emprego

Os tamaños de mostra así obtidos incrementábase, no caso de ser necesario, hasta un mínimo de 3 empresas por estrato, ou o tamaño total da poboación cando este sexa menor ou igual a 3 empresas.

Ademais, e para atender a posibles incidencias na recollida de información, o tamaño total de mostra resultante de aplicar todos estes criterios incrementábase nunha porcentaxe fixa.

A mostra final está formada por un número aproximado de 2.000 empresas.

Selección da mostra

Para a selección da mostra dentro de cada estrato, as empresas clasifícanse en función de:

1. Dato non nulo de emprego a finais do ano de referencia
2. Empresa pechada nunha data posterior á de referencia da enquisa
3. Pertenza á mostra piloto

Seleccionado a mostra do seguinte modo: primeiro aleatoriamente dentro do grupo 1 e, se o número de empresas deste grupo non basta para cubrir o tamaño de mostra necesario, as restantes selecciónanse aleatoriamente dentro do grupo 2.

Estimadores

Para estimar as diferentes variables, utilízanse estimadores de expansión, a partir dos tamaños poboacionais e mostrais en cada estrato de actividade-emprego, tomando como base o marco e a mostra seleccionada, previa introducción das correccións derivadas das incidencias observadas na fase de recollida da información, tales coma cambios de estrato ou peches.

6. Recollida da información

Método de recollida

O envío dos cuestionarios e a recollida da información contida nos mesmos realízase segundo a elección da unidade informante: correo postal, Fax, correo electrónico ou internet.

Na recollida mediante Internet é a propia empresa informante a que accede a unha aplicación informática vía Web e cubre o cuestionario directamente, o que supón un aforro de tempo xa que a información se recibe directamente no servidor do IGE.

Organización da recollida.

O período de recollida e gravación da información dura uns catro meses.

Nunha primeira fase, remítese o cuestionario por correo ás unidades informantes xunto coa carta de presentación. As empresas contan cun prazo de 15 días para devolvelo cuberto.

A continuación, realízanse roldas de contactos telefónicos coas empresas nas que non se obtivo a resposta ou nas que se considera insuficiente ou dubidosa a recibida.